

Ennek a számnak az ára 4000 korona.

Negyvenhatodik évfolyam.

34. szám.

Debrecen, 1926 augusztus 21.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Franciák és magyarok.

A káröröm a legenyhébb formájában sem tartozik a keresztyéni érzelmek közé. Ennek ellenére, világi napilapjaink közül a „keresztyének“ csak úgy, mint a „nem-keresztyének“, valósággal tobzódhatnak benne, mikor a francia valutaromlást s a francia közéletnek ezzel kapcsolatos lázas és erjedéses tüneteit kommentálják. A „ma nekem, holnap neked“ luciferi textusából kiinduló kárörvendő fejtegetések még azzal sem igen szoktak törődni, aminek a figyelembevételét pedig az egyszerű józan okosság diktálná: hogy a kárörömnek ez a szép textusa tökéletesen igaz megfordítva is. „Ma neked, holnap nekem.“ Vagy ki kapott ma Magyarországon pecsétetes levelet a Végzettől annak biztosítékául, hogy az a válság, amelyet mi már átélünk s a franciák most élnek át, a legutolsó volt a maga nemében hazánkban — legalább is a mi nemzedékünk értére?

De hát legyen a világ bölcseségének a maga hite, avagy hitetlensége szerint. Majd úgy is veszi hasznát. A fontos az, hogy legalább mi, egyházi sajtószervek, ne ússzunk az árral. Mi ne felejtsük soha és olvasóinknak se engedjük elfelejteni, hogy — amint azt napjaink világtörténelme különösen is világossá teszi — nemzetközi szempontból is mekkora igazság a gyönyörűséges újszövetségi tanítás: „Ha szenved egy tag, vele együtt szenvednek a tagok mind.“ (I. Kor. 12:26). És ne felejtsünk el ezekben a napokban különösen nagy részvétellel és testvéri imádsággal gondolni és emlékeztetni a mi francia református testvéreinkre: arra a számban maroknyi, de lélekben és erkölcsben nagy és erős kisebbségre, amely, ha lesz még egyáltalán megújodása a francia népnek és társadalomnak, ennek a megújodásnak, a maga határozott és elszánt missziói lendületű evangéliumi szellemével fő kovásza fog lenni.

A mi francia református atyáinkfiái türelmesen és zúgolódás nélkül viselik, amint lapjaikból látom, nehéz sorsukat. A mai valutakrizisnek s az ennek nyomán föltajtékozott idegengyűlöletnek éppúgy nem, vagy csak alig lehet észrevenni visszhangját

az egyházi sajtójukban, mint ahogy annak idején a frankhamisítási ügygel sem foglalkoztak s még kevésbé adtak annak kapcsán irántunk való ellen-szenvüknek kifejezést.

Sőt, éppen ellenkezőleg: az egyik legelőkelőbb sajtószervük, a kéthetenként megjelenő párisi *Foi et Vie* éppen most közöl rólunk egy olyan megnyilatkozást, amely mellett nem lehet elmenni szó nélkül.

A szóbanforgó hosszú cikk „A magyar kálvinizmus“ címet viseli és az írója a mi nagyszerű öreg barátunk, Doumergue Emil, aki már ugyane helyt többször talált alkalmat Trianon óta, hogy honfitársai előtt a lehető legrokonszenvesebb színben mutassa be a magyar ügyet és szólaltassa meg a magyar igazságot.

A cikk derekas része nem más, mint lelkes és alapos ismertetése egyfelől a kitűnő Dr. Rácz Lajos nemrég francia nyelven megjelent s lapunkban is ismertetett értekezésének, amely a magyar reformáció francia inspirációjáról (Kálvin és Béza hatásairól) szól — másfelől pedig a Révész Imre centennáriumának s az annak kapcsán megjelent életrajznak, amelynek néhány, a nagy kálvinista egyházhistorikust különösebben érdekelhető fejezetét szintén a fáradhatatlan és ügybuzgó Rácz Lajos ismertette meg kivonatban az ősz tudóssal.

Az ismertetés után a cikk a következő, följegyzésre érdemes szavakkal zárul:

„A rendbontásnak, az anarchiának, a gyűlöletnek ezekben a zavaros óráiban mély megindulással halljuk emlegetni azokat a kötelekeket, amelyek a kálvinista Magyarországot egybekapcsolják a mi Franciaországunkkal, a Kálvin hazájával.

„Lelkünket és szívünket seregestől lepik meg a mi feledhetetlen magyarországi tartózkodásunk emlékei...“

„Bárcsak újra meg újra eszébe tudna jutni franciáknak és magyaroknak, hogy mit köszönhetnek egymásnak. Itt többről van szó, nemcsak emberekről: itt a természetről, vagyis magáról az Istenről van szó. Minden népnek az Isten adja a maga sajátos szellemét (génie). A magyar kálvinisták és a francia kálvinisták szellemük által test-

vérek. Tegnap én éreztem meg ezt közöttük. Ma pedig ők ismétlik ezt nekünk.

„Ezeket a kapcsolatokat jobban kellene ápolni, mint ahogyan tényleg ápolatnak — úgy a kálvinizmus ereje, mint Európa békéje érdekében“.

Minden erőnkől helyeseljük ezeket a nemes szavakat. És nem győzzük hangoztatni, hogy református külföldi kapcsolataink ápolásában nem volna szabad majdnem kizárólagossá tennünk az angol-szász orientációt, bármennyire indokoltnak is látszik ez mai politikai helyzetünkben. *A mi kisebbségi helyzetünket a külföldön is csak kisebbségi reformátusság értheti meg igazán.* És a kisebbségi helyzetének megfelelő missziói módszereket és önfenntartási módokat is csak ettől tanulhatunk igazi életelevenségben. Végül a külföld kisebbségi reformátussága — ezt is éppen a franciákkal kapcsolatban tapasztalhattuk — *mitőlünk* is viszont szívesen tanul s mivoltunkat és jelentőségünket, ha azt egyszer alaposan módja van megismernie: egészen másként tudja felfogni és beállítani, mint a többségi református népek fiaai, akiknek hazánkról és egyházunkról való legjobb indulatú megnyilatkozásaiban is, nem kivétel nélkül ugyan, de rendszerint van valami, ami a helyes és igazságos megértés veleszületett képtelenségére vall.

Politika ide vagy oda: francia és magyar reformátusoknak szükségük van egymásra.

R. I.

Válasz Szele Miklósnak.

Engedje meg a kedves kollega úr, hogy még röviden válaszoljak kérdéseire és vádjaira, még pedig *igazán szeretettel, nem úgy, mint Ön tette.* Én nem akartam a kollega urat sérteni és nagyon sajnálom, hogy cikkemnek ez a hatása lett, ami tőle a legtávolabb állott. De úgy látszik, hogy a kollega úr is félreértett engem, sokkal inkább, mint én a kollega urat. Legalább is ez látszik abból, hogy olyan állításokat cáfol, amiket én nem is állítottam, mert én csupán két ellentétet tüntettem fel, de se egyik, se másik irányban nem nyilatkoztattam ki, hogy én így kívánom.

Először is én nem akartam „tudományos“ kérdéstről szólni, annál inkább, mert ezt nálam hivatottabb tudósok megvitatták és eldöntötték, amint az a kollega úr kérdéseiből is nyilvánvaló, én csupán *gyakorlati* kérdést vetettem fel, másra bízván a megoldást. S közben szándékosan idéztem a magyar bibliát, éppen az előbbi okból, mert így az ellentét még élesebb, viszont úgy az iskolában, mint a családban a magyar bibliát olvassák, abban pedig az idézett mondást olvashatják, tehát azt ismerhetik.

Azt pedig, remélem, elhiszi és felteszi rólam a kedves kollega úr, hogy kálvinista létemre nem a betűszerinti hitnek vagyok a vallója és csak felhevült állapotában vonta ezt kétségbe. Éppen azért én nem vagyok hajlandó felülni arra a paripára, melyet a kollega úr ajánl részint szavaiban, részint

írása hangjában és modorában, hanem felülök arra a paripára, melyet az én mesterem, a Krisztus ajánl: a szeretetre és azt mondom csak, hogy bízva rám a kollega úr, mit hiszek én a bibliában Isten szavának, mert én sem akartam a kollega urat kérdőre vonni!

Továbbá: én nem állítottam egyáltalán azt, — bárki láthatja cikkemből — hogy Szele Miklós darwinista, így etekintetben nincs mit megértenem, annál inkább, mivel ennek a megállapításomnak nem volna kellő alapja, amennyiben sem személyesen nem ismerem a kollega urat, sem írásaiból nem vonhattam le ilyen meggyőződést, — nem olvasván még cikkén kívül más írását — bár cikkében szóról-szóra így írt: „*A theisztikus teremtéshittel époly jól megegyezik a Darwin-féle leszarmazási elmélet, mint a bibliai előadás*“, amiből esetleg lehetne vonni ezt a következtetést. Ha pedig én valamely tudományos álláspontot elfogadok, az — felfogásom szerint — az én álláspontom is, tehát amikor a „Szele Miklós álláspontjáról“ beszéltem, nem arról tettem bizonyosságot, hogy „modern tudományos theologiai műveket nem olvas“-ok, hanem arról, hogy az általa közölt dolgok a Szele Miklós álláspontjának és meggyőzésének a kifejezői. És ha azt óhajtja a kollega úr, hogy elolvassam „A népiskolai keresztyén vallástanítás módszertana“ c. könyvét, arra kérem, legyen szíves azt hozzám eljuttatni, mert mikor még a vallástanári vizsgára készültem, akkor még nem jelent meg, azóta pedig — sajnos — nem volt módomban megszerezni.

Azt azonban nem értem, hogyan képzei el a kollega úr, hogy én lelkészi, sőt vallástanári oklevelet nyerhettem a katekhetika ismerete nélkül? Ez nem ellenem vád, hanem az ellen, aki ilyet feltételez, hogy analfabétának is oklevelet adnak. S hogy a gyermeki lélek hogy fejlődik, azt én nem tudományos megállapításokból „szereztem“, hanem tapasztalatból tudom, mivel — mint árva gyermeknek — már V-ik gimnázista korom óta — sajnos — volt alkalmam tanítással foglalkozni s a gyermeki lelket megismerni, ami nélkül eredményesen tanítani és nevelni nem lehet. Különben is, ha mindezeket se a katekhetikából, se a tapasztalatból nem tanultam volna meg, akkor is megmutatnák a tankönyvek, hogy hogy kell tárgyalni pl. a teremtés történetét az I. és a VII. osztályban. De éppen ez indított gondolatom közlésére, hogy láttam vallástanítót, aki szóról-szóra tanultatta a teremtés történetét s az ilyen gyereknél kételkedést keletett, mikor azt a VII. o.-ban másképp hallotta. Vagyis én csak azt akartam cikkemmel elérni, hogy vallástanításunkban teremtünk olyan összhangot, amelyben a gyermek ne találjon ellenmondást soha, még akkor se, ha az iskolából kikerül, mert ezt az összhangot eddig elhanyagoltuk. Hiszen azt a tényt és igazságot, hogy a világot Isten teremtette, megértethetjük a gyerekekkel másképp is, nemcsak úgy, ha megtanulatjuk véle a bibliai teremtés történetét. Miért ragaszkodunk hát ehhez a módhoz, mikor azt a tudomány már másképp magyarázza s

a gyermekkel is meg lehet másképp is értetni? Miért keressük az alkalmat arra, hogy az iskolában tanultak valótlanoknak lássanak később és ezzel az általánosítás rossz korában, veszélyeztessük a lélek egyensúlyát?

Végül én is kérem valamire *igaz* szeretettel a kollega urat. Arra, hogy a kollega úr meg „nézzen bele egy kicsit mélyebben“ az újszövetségbe, az abból áradó szeretetbe s merítsen belőle egy kicsit többet, ne csak a tudományokból, mert Krisztust is nem az értelem tette azzá, ami: Megváltóvá, hanem az érzelem: a szeretet; amelyet követőinek is kötelességévé tett s amelyről azt mondja, hogy: „Arról ismernek meg titeket, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretitek.“ (János ev. 13. r. 35. v.) S hogy mennyire fontos ez a szeretet és többet ér mindennél, azt megmondja Pál apostol (I. Kor. 13. r. 1—2. v.). Ennek a szeretetnek t. i. én a leghalványabb nyomát se láttam a kollega úr válaszában.

Biky Gábor.

*

Hogy szeretetlen nem voltam, legjobban bizonyítja az, hogy behatóan válaszoltam kollega úr cikkére, amit más valószínűleg elintézett volna a cikk alapfogyatkozására, rámutató négy sorban. Eközben természetesen a legjobb akarat mellett sem kerülhettem el annak megállapítását, hogy aki egy Genézis-kommentárt, vagy bármely, ilyen kérdésekkel foglalkozó tudományos művet, továbbá egy *modern* katekhetikai művet valaha elolvasott, az ezt a cikket meg nem írhatta, egyszerűen azért, mert az abban felvetett „probléma“ őrá nézve nem probléma. Csodálkozom, hogy kollega úr ezt szeretetlenségnek minősíti, ami távol állott tőlem, mert nemcsak okom nem lehetett rá, de keresztyéni kötelességem és kollegiális érzésem is visszatartott volna tőle.

A kérdés lényegére nem óhajtok visszatérni, mindössze egy, a multkor csak igen röviden érintett gondolatra, ami ismét csak kollega úr iránti figyelmem és megbecsülésem és nem szeretetlenségem jele. Igen helyesen sürgeli kollega úr vallás-tanításunkban az „összhangot“. Csakhogy ez nem olyan egyszerű dolog, amint azt az *intellektualizmus* képzele, amely igenis helyén van a számtantánításban, de nincs helyén épen a vallás-tanításban. Amint látom, itt ismét a *világkép* és *világnézet* közötti különböztetésnek a meg-nem-tevése okozza a bajt és a fogalomzavart, mint századok óta annyiszor. A régi embernek meg a kis gyermeknek *naiv* a világképe, mert nincs természetismerete és a természet törvényeiről fogalma sincs. De mivel *vallása* van és így Istennek a világhoz való viszonyáról, a világban való munkáiról kénytelen fogalmat alkotni: e fogalmat *naiv* világképének megfelelő módon alkotja meg, mert másképp nem is tudja megalkotni. Azonban az emberiség fejlődésével s a gyermek növekedésével bővül a világismeret és változik a *világkép*, anélkül, hogy a *világnézet*: a világ és az ember értékének, Isten világhoz való viszonyának *belső vallásos tapasztalaton alapuló* megítélése

változnék, vagyis: a vallásos világnézet *kifejezési formái* változnak, emelkednek, maga a vallásos világnézet ugyanaz marad. *Itt kell keresni a vallás-tanítás összhangjának a problémájára a megoldást.* Hogy a vallásban nem lényeges a világkép, ellenben lényeges a világnézet, mutatja *egyfelől* az, hogy a jelenlegi keresztyén hit a *theisztikus világnézetben* teljesen egy az apostolok, sőt az ó-szövetségi írók hitével, noha a *világkép* a Kr. e. VIII., meg a Kr. u. I. század óta jelentékeny változásokon ment át, *másfelől* az, hogy a mai keresztyén hívő *világképe* ugyanaz, mint Büchneré, vagy Häckelé, vagy Nietzsche-é, míg a *világnézete* merőben ellentétes ezekével. Mert a világkép a *természetismeret*, az *ontologia* kérdése, a világnézet ellenben a *vallásé és filozófiáé: az értékelése.*

Egy példa: Genézis 2, 7. Kis gyermekeknek ezt mondom: „Formálta az Úr az embernek testét a föld porából és lehellett ebbe a testbe lelket, életnek lehelletét.“ Ez a *naiv szemléleti kép* épen nekik való, ez megfelel az ő képzeletüknek. Magasabb fokon, ahol már megindult a reflexió, ezt fogom mondani: „Íme ez egy régi, *naiv asztropomorfisztikus* (vagy ha úgy jobban tetszik: képes) *kifejezés*, amely azonban *örök lényeg*et, *kijelentést*, *elévülhetetlen vallási igazságot* hordoz, és ez az: Isten az ember testét a *természetből* („a föld porából“), az anyagból állította elő, lelkét pedig *önmagából* teremtette, mint a maga lényegével rokont, mert ő az abszolút Szellem.“ Ezzel nem adtam fel semmit sem a keresztyénségből, sem a biblia theizmusából s mégis olyan kifejezési formát találtam, amely a legfejlettebb értelmet is kielégíti s melybe a legmodernebb természettudományos vívmány is belefér. E tétel igazságán a darwini tan sem változtatna semmit, még akkor sem, ha sikerülne — amint még eddig nem sikerült — exakt módon bebizonyítani. Hogy e megállapításból hogyan lehetne még csak „esetleg“ is az én darwinizmusomra következtetni: az előttem teljesen érthetetlen.

Azt hiszem, végre mégis megértettük egymást?

Igaz szeretettel és jó békesség-kívánással

Szele Miklós.

Iskola

A Kunszentmiklósi Baksay Sándor Reál-gimnázium értesítője. Közzétette *Vöröss Sándor* igazgató. A halálra ítélt gimnáziumok egyike volt ez, holott maga ez az egy értesítő is elég bizonyosság arra, hogy nagy kulturális veszteség lett volna a majd kétszázévesztendő iskola megszüntetése. A tanulók száma összesen 252 volt. Az osztályonkénti megoszlás azonban, amely azt mutatja, hogy az első és második osztályban 46—46 tanuló van, míg a hetedikben csak 12, fejlődő tendenciát mutat. A Baksay Sándor nevét ebben az évben vette fel a gimnázium. Ebből az alkalomból közöl az

értesítő egy kedves visszaemlékezést Baksayra és közli Varga Tamás lelkésznek a gimnázium név-avató ünnepén mondott tartalmas beszédét. Az ifjúság is élénk munkát végez és nagyon szép, hogy körükben a Baksay-kultuszt erősen ápolják. Álljon sokáig fenn az iskola s legyen mindig méltó névadójához.

A sárospatai református főiskola értesítője. Összeállították Marton János akadémiai és Csontos József gimnáziumi igazgatók. A magyar nemzeti kulturának egyik legnagyobb világító oszlopa, a sárospataki öskollégium, bizony az idők folyamán csakugy összébb huzódott, mint mindegyik főiskolánk, mivel a fejlődő kor követelményeivel az anyagi erők nem állnak arányban. Legalább a megmaradt tagozatok legyenek virulók és versenyfelettiék. Sárospatakon ez a törekvés és ha extenzív irányban nem fejlődést mutat is, intenzív munka tekintetében a haladás útján van. A theológián hat rendes és egy helyettes, a gimnáziumban pedig az igazgatón, valamint a testnevelési és az énektanáron kívül 13 rendes tanár működött. A tanárok közül többnek előkelő neve van a tudományos és irodalmi életben, ami hiszen Sárospatakon a kötelező hagyományokra tekintettel annyira természetes, hogy az ellenkezőjén kellene szomorúan csodálkozni. A theologusok száma 17, a gimnázistaké 427 volt. Az osztályok némelyike tulnépes. A tápintézetben 260 diák étkezett, olesón, sok kedvezményt is kapva, és — hála Jármyné urnőnek — nagyon jól. Az internátusban 27-en voltak. Kezdetnek ez is jó. A kollégium építésén buzgólkodók azonban eltervezték már az új, modern internátust a főiskola díszes parkja mellett levő mintegy 5 holdnyi területen, s úgy mondják, remény van rá, hogy rövidesen felépíthetik. Ha ez sikerül, a legszebb internátusok egyike lesz messze földön. A nagy kertés és sportpályás új internátusban modern módszerekkel, de az öreg kollégiumban az ősi szellemmel nevelendő ifjak lesznek majd a magyar kálvinizmusnak hatalmas bástyái.

A Kecskeméti működő Egyetemes Református Jogakadémia értesítője. Szerkesztette dr. Joó Gyula dékán. Az értesítőt dr. Rác Béla tanár értékes büntetőjogi tanulmánya vezeti be, mire Muraközi Gyula lelkésznek, a jogakadémia épületébe helyezett Jókai-emléktábla előtt mondott beszéde s Baja Mihálynak ugyanakkor előadott költeménye következnek. A tanárok száma 6, köztük négy egyetemi magántanár, a hallgatóké az első félévben 534, a másodikban 540. Érdekes kategória a „vendéghallgatók”-é. Ilyenek máshol nincsenek. A hallgatók közül az első félévben 151, a másodikban 174 volt református, míg római katolikus 279, illetőleg 275, zsidó pedig 72, illetőleg 60. A statisztikának érdekes adatai ezek is: A hallgatók közül Békésmegyéből való 41, Biharból 23, Csongrádból 42, Hajdúból 24, Szatmárból 18. A hallgatók közül 13 kapott tandímentességet, 43 féltandijelengedést. Egyéb ifjúsági segélyezés nem volt.

Külföld

A franciaországi idegen invázió hovatovább megdöbbentő arányokat ölt. A munkaügyi miniszter jelentése szerint 1925 január elsején 2.845,214 beköltözött idegen volt Franciaországban: e számban nem is voltak benne az algiriak, kabylok és tunisziak, akik megint vannak legalább 100,000-ren. Így az országban ma élő idegenek számát föltétlenül lehet 3—3,5 millióra tenni, ami pedig azt jelenti, hogy Franciaországban minden 12 lakosra esik ma egy bevándorolt s holnap talán már minden 10-re fog esni egy. Ezek a számok a francia hazafiakat egyfelől ugyan igen aggasztják, másfelől azonban bizonyos reménységgel is tölti el arra nézve, hogy hátha ezekkel a bevándorló elemekkel (legnagyobb részben paraszttal és munkásokkal. leletne friss vért szivattyúzni a francia néperő el-lankadt, sorvadó ereibe? Hiszen a háború 3 milliós érvágását az egykéző francia nép a maga erejéből semmiképen nem tudja utánapótolni s az egykori 40 milliós nagy és tiszta franciaság lélekszáma ma már 36 millióra szállott alá. Így merült fel a bevándoroltak lassú, szelíd, de céltudatos *asszimilálásának* gondolata, és evvel áll kapcsolatban az az evangélicizációs tevékenység is, amelyet a francia protestáns belmisszió a bevándoroltaknak szentel) Lestringant lekipásztora e tárgyról szóló alapos dolgozatában (*L' Action Missionnaire* 1926. július) nyilván megis mondja, becsületes őszinteséggel: „Az idegenek evangélicizációja nem fényezés és nem izlés dolga. Ha mi hívek leszünk hivatásunkhoz, akkor ez a munka mentődeszkául lehet a francia protestáns egyház számára. Nemesak a szellemi állapotára és az egyházi helyzetére gondolok itt a mi protestantizmusunknak, hanem a népességbeli veszteségekre is, amelyeket esz-tendőként szenved. A bevándoroltak evangélicizációja, legyen a részünkről akármilyen önzetlen, mégis komoly orvoslására szolgál számbeli meggyöngy-lésünknek”. Azzal tehát minékünk is számolnunk kell, hogy a magyar református bevándoroltak számára északi Franciaországban francia pénzen szervezett magyar nyelvű missziói lelkészség föl-állítása mögött is ott van ez az asszimilációs gondolat. Amily balgatagság volna ezt rossz néven vennünk francia atyánkfiaitól, épp oly természetes kötelességünk itthoni gyülekezeteinkben a lehetőség szerint számon tartani a kivándorlottak család-jait s ezeken keresztül hatni reájuk oly irányban, hogy Franciaországot ne tekintsek végleges hazájuknak, hanem a viszonyok javultával jöjjenek haza, ahol, ha ott őket az evangélium megérintette, értékes gyülekezeti tagok is válhatnak belőlük.

—ri.

A felekezeti jogakadémiákon negyven hallgató vehető fel egy-egy évfolyamra a kultuszminiszter újabb rendelete szerint. Csak az a kérdés: ellen-örzik-e a végrehajtást?

Irodalom

Ünnepi beszéd a mohácsi vész négyszázados évfordulójára (Elő- és utóimával). Írta Uray Sándor debreceni lelkész. A teljesen kidolgozott kimerítő beszéd elsőben visszapillantást tesz a mohácsi vészre, majd ama gyászos korban a reformáció jelentőségét rajzolja; végül a tanulságokat a mai korhoz s a magyar jövőhöz méri. Gazdag tartalmánál fogva forrásul szolgálhat iskolai vagy más ünnepi előadáshoz is. 5000 K-ért bérmentesen megküldi szerző. (Címe: Debrecen, Széchenyi-u. 4.) Készséggel ajánljuk.

Dolgozatok. Írta: *Gulyás József* főgimnáziumi tanár, Sárospatak. A mintegy három ívre terjedő füzetben néhány érdekes irodalmi tárgyú értekezést foglalt össze az egykori debreceni diák, dr. Gulyás József. „Jókai s a kálvinista énekek” cím alatt nagy apparátussal mutatja ki, hogy mely énekeinket és mely regényeiben érinti vagy idézi Jókai s az idézeteknek nagy sokaságából s nem mindig pontos voltából azt a helytálló következtetést vonja le, hogy Jókai ezeket az énekeket könyv nélkül tudta. Másik hasonló tanulmánya „Jókai és a népdalok” címet visel s a Magyar Néprajzi Társaságban olvastatott fel. Még két rövid, valószínűen hírlapi tárcza szerepet betöltött kis munkát találunk Jókairól, az egyik a Madáchhoz, a másik Sárospatakhoz való viszonyát illetően. Ezeknél sokkal becsesebb s a két előbbivel egyszintű a „Madách mint az önzetlen munka költője” című. „Csokonai és diákjai” cím alatt néhány érdekes adatot közöl, illetőleg helyesbít a költő debreceni és csurgói preceptorkodásáról. „Egy régi találós mese” cím alatt pedig a pataki kollégium kéziratárának egyik darabját publikálja. A becses kis füzetet szívesen ajánljuk az irodalom iránt érdeklődők figyelmébe.

Miskolczi Csulyak István élete és munkái.

Írta: *Harsányi István*, Debrecen. A sárospataki kollégium tudós tanárának és könyvtárnokának a debreceni Tisza István-tudományos társaságban tartott székfoglaló értekezését tartalmazza e csinosan kiállított füzet, mely a szerzőtől megszokott mindenre figyelmet fordító gonddal tárgyalja a puritánus mozgalom történetéből ismert nevű férfiú élete történetét és munkáit.

A magyar lélek és a pietizmus cím alatt *Nagy István* kisujszállási lelkész tartalmas kis füzetet bocsátott közre, melyben világos, okos, népies, de színvonalas előadásban ismerteti a pietizmus mivoltát, a pietisták eredményeit s cáfolja az ezen mozgalomról forgalomban levő téves nézeteket. A helyes kis füzet ára 2000 korona.

Halottaink

Tóth István építész-mérnök, Tisza István ifjúkori benső barátja, sok nevezetes egyházi és iskolai épület (köztük a Kálvineum s a debre-

ceni kollégiumi internátus) tervezője és építője, a debreceni egyetemi építkezés fővezetője, 68 éves korában meghalt. A boldogultban Szele György egyházker. tanácsbíró sógorát gyászolja. Az érdekes férfi emléke soká fennmarad.

Kiss Ödön dunamelléki püspöki titkár, főgimnáziumi tanár, aug. 12-én, élete 53-ik évében, szívgyengeségben hirtelen elhunyt. Temetése aug. 14-én, szombaton ment végbe nagy részvét mellett a Kerepesi-úti temetőből. A temetési szertartást dr. Ravasz László püspök vezette. Kis Ödön kiváló szolgálatot teljesített a dunamelléki egyházkerület adminisztrációja vezetésében. A vesztéségből őszinte részvétet osztozunk.

Különfélék

Baltazár Dezső püspök tizenöt évvel ezelőtt, 1911. év augusztus havában foglalta el püspöki székét, melyre a legnagyobb magyar egyházkerület gyülekezetei páratlan egyetértéssel emelték. Tizenöt nehéz esztendő alatt sok munkát végzett, sok könnyet letörölt — a más arcáról is, de a magáéről is; — sok harcot harcolt, sok békét keresett, sok háborgást és sok háborgást szenvedett. Sokan látták, sokan figyelték, sok képet festettek róla, — jót is, de rosszat is. Vezérnek tudják általán s utána, vagy vele szemben sorakoznak az emberek, itt is, ott is kemény elszánással. Néhányan mégis nem azt tartják fontosnak, hogy a mögötte, vagy az elene sorakozók tábora-e népesebb. Nem is azt, hogy elismerés vagy kárhoztatás éri-e tetteit. Néhányan az értékelésében közömbösnek ítélik a vezéri pozíciót és azért ragaszkodnak hozzá, mert — s ez az, amit sokan nem akarnak elhinni — gyermeki hittel és férfi szilárdsággal eszményekért küzd s küzdelmei közt sohasem kételkedik, hogy elég neki az Isten kegyelme.

A debreceni „Tisza István Egyetem” klinikai épületei, berendezéssel együtt, az ősszel készen lesznek. Október elején nagyszabású ünnepély keretében a zárókő letétele is meg lesz. Különös fényt ad ennek az, hogy a zárókövet maga a Kormányzó úr helyezi el.

Alapítvány a Leánykálvineum javára. Dr. Baltazár Dezső püspök a Leánykálvineum javára 1000 pengős alapítványt tett. A jókedvű adakozót szereti az Úr.

Vitézzé avatott református tanító. Dobos Sándor vámospércsi tanítót a Kormányzó vitézzé avatta.

Igazgatóválasztás. A vámospércsi presbiterium, a tanítótestület és az iskolaszék Nagy Lajos tanítót választotta meg igazgatónak, ki már hat éve tölti be ezt a tiszteletet.

A nyirbogdányi segédlelkészi állásra vonatkozó pályázati hirdetésbe lapunk előző számában értelemzavaró sajtóhiba került. A kö-

zölt szöveg úgy szól, hogy : lakáson és mosáson kívül teljes ellátás. Holott a helyes szöveg ez : „Lakás, továbbá világitáson és mosáson kívül teljes ellátás“. Vagyis a káplán igazán teljes ellátást kap, lakással együtt, csak világitásról és mosásról kell gondoskodni magának.

Vallásrajongó orvosnövendékek Debrecenben. Két orvosnövendék a közeli külsőségeken már hetek óta vallásos összejöveleket tart az egyszerűbb nép fiai körében, lényegben baptista tanokat hirdetve. A két ifjú nem ismer földi hazát, nem ismer egyházat, mindamelllett tempломot akar építtetni egyik külsőségi telken. A debreceni egyház vezetősége mindent elkövetett, hogy a két orvostanhallgatót meggyőzze elveik helytelen voltáról, egyben pedig a híveket is tájékoztatta az ifjú „apostolok“ veszedelmes munkájáról. Amint értesültünk, a közigazgatás is gátat vet további munkájuk elé, mely az állam szempontjából is veszedelmes.

Az első hétköznapi vásár. Az első hétköznapi vásár a napokban zajlott le Kecskeméten. Ez a vásár a legnagyobb munkaidőre esik. És mégis az augusztusi hétköznapi vásár — hivatalos adatok szerint — sokkal nagyobb forgalmú volt, mint a többiek, sőt mint a tavalyi augusztusi vasárnapi vásár. Vasárnap pedig a templomokban csöndesen és békésen zengett az ének és szállott az imádság. Örömmel jelenthetjük, hogy a hétköznapi vásárok ügyében Debrecenben is jelentős mozgalom indult meg. Az elmúlt Úr napján minden templomban a szombat megszenteléséről hirdette az ige, míg a vásárban piros és zöld röpcédulákat osztogattak, figyelmeztetve a vásár közönségét, hogy vasárnapon, az Isten megszentelt napján, tartózkodják a kúfárkodástól.

Napközi Otthon Derecskén. A református egyház és a helybeli Mansz. a református elemi iskolában a nyári nagy dologidő alatt áldásosan működő napközi otthont létesített a gyermekek számára. Naponta negyven-ötven szegény gyermek kap itt bőséges ételmet és részesül szeretetteljes gondozásban egy diakonissza testvér felügyelete mellett. Az Otthon már a múlt évben is nagyjelentőségű munkát fejtett ki. A fáradozásra érdemes munka élén dr. Marjai Barnáné és Vadon Béla lelkipásztor áll. Az Úr gondot visel az ő kicsinyeiről,

Száz éves a balatonfüredi református templom. Ennek emlékére szép és megható ünnepet tartottak ottani atyánkfiai.

A békési református bibliakör a minap szokatlanul ünnepélyes keretek között tartotta rendes heti összejövetelét, amennyiben igen szépen sikerült műsoros előadást rendezett a bibliakör megszervezőjének és vezetőjének, Karácson András lelkésznek 10 éves békési lelkipásztorsága évfordulója alkalmából. Ugyanekkor a lelkész neje

egy szép csokrot, a lelkésznek pedig értékes selyempalástot és bársonysüveget ajándékoztak a kör tagjai szeretetök és ragaszkodásuk jeléül. Perselypénz egy hangverseny-harmonium beszerzésére fordítottatik.

Ritka jubileumot ünnepelt a solti református egyház : lelkésze, Buzás Ferenc, hatvan év óta munkálkodik az Úr szőlőjében. Az érdemes munkást és munkáját megbecsülő híveit kísérje az Isten áldása.

A szentesi egyház augusztus 22-én iktatja be felsőpárti új lelkészét, Gilicze Antalt. Az Úr legyen a pásztoral és a nyájjal.

A szatmári egyházmegye lelkészegyesületének közgyűlését és konferenciáját e hó elején tartották meg Fehérgyarmaton. Kitűnő előadást tartott Fekete Gyula egyházkerületi belmissziói lelkész a megújulás szükséges voltáról és a belmissziói tennivalóról. Kósa Béla szamoskéri lelkész az egyházfegyelemről tartott előadást, míg Kósa Zsigmond komlódtótfalui lelkész a vasárnap megszenteléséről értekezett. Az egyesület újra a régi tisztikart választotta meg : elnöknek Szabó János kocsordi lelkészt, alelnöknek dr. Juhász László győrteleki lelkészt.

A szatmári református főgimnázium volt diákjai találkozóra gyűlnek össze szeptember 5-én. A tanári kar emlékeztetéssé akarja tenni e napot, ezért kéri mindazokat, akik az iskolának hosszabb vagy rövidebb ideig voltak tanítványai, közöljék pontos címüket az igazgatósággal.

Református Egyházak Világszövetsége Genfben. A református egyházak világszövetségének keleti ága az európai kontinens református egyházainak képviselőivel ez év szeptember hó 14—17-ik napjain konferenciát tart, hogy az egyetemes világszövetség kontinentális osztályát is megalkossa. Ennek az osztálynak az volna a főcélja, hogy védje azokat a református kisebbségeket, amelyek az európai országok új térképének következtében elnyomásnak és erőszakoskodásnak vannak kitéve.

A Keresztyén Ifjúsági Egyesületek Szövetségének ötödik országos konferenciája Kisújszálláson folyik aug. 19, 20, 21, 22. napjain. — Az előadók sorában kiemelkedik dr. Baltazár Dezső, Kapi Béla, dr. Révész Imre.

Hősök emléke. Nagyigmánd község aug. 8-án megható ünnepséggel leplezte le 92 hősi halottjának emlékszobrát. Ezt megelőzőleg istentisztelet volt a helybeli és vidékről összesereglett hívek nagyszámú jelenlétében a templomban, ahol Lőke Károly esperes tartott avató imát.

Az alsóborsodi egyházmegye lelkészei aug. elején Heöcsabán tartották szokásos évi összejövetelüket. A gyakorlati kérdések megbeszélé-

Kun József késműves és műköszörüs, Debrecen, Széchenyi utca 1. sz.

lése során számos fontos kérdés került megvitatásra, így a lelkészi napló bevezetése, az új énekeskönyv általános behozatala, az ORLE. közgyűlés testületi felkeresése. Több lelkész feleségével jelent meg, példát adva a távollevőknek a fokozottabb testületi összetartásra.

Templom-alapkövetél Bánréven. Az alig ezer lelket számláló Bánréve száznegyven tagú református gyülekezete a napokban megható ünnep keretében tartotta templomának alapkövetélét.

Kazinczy levelei. Harsányi István theologiai tanárt a Magyar Tudományos Akadémia megbízta Kazinczy Ferenc eddig nyomtatásban meg nem jelent leveleinek összegyűjtésével. Harsányi István a gyűjtést igen eredményesen végzi, a nagy szünetidőben Csehszlovákiában kutatott és több, mint 40 eddig ismeretlen Kazinczy-levelet hozott napvilágra.

Az Országos Luther-Szövetség augusztus hó végén több hétre terjedő tanulmányútat rendez Németország ama városaiba, ahol Luther megfordult. A tanulmányúton a magyar ág. hitv. evangélikusok vezéremberei előadásokat tartanak a magyar egyházak viszonyairól, viszont a német vezetőférfiak a német egyházak állapotát ismertetik. A tanulmányúton lelkészek, tanárok, tanítók, egyháztanácsosok vehetnek részt. A költség, részvételi díjjal körülbelül 3 és fél millió korona. Jelentkezni az evangélikus lelkészi hivatalban lehet.

Baranyavármegyei gazdák 25 vagon búzát ajánlottak fel az árvízről mindenétől megfosztott alsóbaranyai testvéreik számára. Aki gyorsan ad, kétszer ad.

A csákvári református egyház aug. 15-én tartotta megújított templomának felszentelését és az egyház hősi halottai emléktáblájának fölavatását.

Svédországban 25,307 lakosra jut egy pálinkamérés, Németországban ugyanannyi lakosra 30, Magyarországon pedig 88, ami azt je-

lenti, hogy minden 50 férfinak, beleértve az egynapos csecsemőt is, el kell tartani egy korcsmárost és annak családját.

Gyuró község képviselőtestülete közgyűlésén elhatározta, hogy a község tulajdonát képező korcsmaházat 1927 január 1-től kezdve nem adja többet haszonbérbe, hanem a Faluszövetség és a Levente Egyesület céljainak a megvalósítására, minden ellenszolgáltatás nélkül használatra átengedi, hogy benne kulturális célokat fejthessenek ki.

A népjóléti miniszteriumban most dolgozzák ki azt a törvényjavaslatot, amely összkel kerül a nemzetgyűlés elé és magában foglalja a washingtoni egyezmény alapján azokat a rendelkezéseket, amelyek a dolgozó nők védelméről, az anyákról és csecsemőkről szólnak. Megszabja a javaslat azt is, hogy ki vállalhat csecsemőgondozást és elrendeli a kötelező dajkavizsgálatot. Intézkedés történik a csecsemő- és anyavédő intézetek megszervezésére is, mert egyöntetű irányítás mellett akarják kiterjeszteni az egész országra ezt a szociális intézményt. A gyermeké a jövő!

A cselekedet beszél. Egyik cseh megszállott területi egyházközségben a presbitérium bírósági ülést tartott, amelyen többek közt szerepelt az egyházi adó kérdése is. Minthogy több volt a passzív álláspontot foglalók száma az egyházi adó kérdésével szemben, felállt az egyik presbiter és miután presbitertársait komoly szemrehányó szavakkal illette, keresztyén emberhez nem illő magatartásukért, új harangok öntésére felajánlotta az egyháznak 30 milliót érő erdejét. Az áldozatosság ilyen lebilincselő megnyilvánulásának hatása alatt a békétlenkedő presbiterek is követték példáját. A példa vonz, csak legyen jó példaadó.

Szántó József hódmezővásárhelyi szabómester, az ORLE szabója, a debreceni iparkiallításra nagy érdekességű magyar ruha-képeket állított ki, amelyek a magyar viselet történetét szemléltetően mutatták be. A képek jórészt Nemes Mihály festőművésszel készíttette az áldozatkész cég.

NEM REKLÁM, HANEM VALÓSÁG

TELEFON:

13-35.

10-52

hogy dús választékban gyönyörű szabású
férfi- és fiú ruhák olcsó árban a

TELEFON:

13-35.

MAGYAR RUHAIPAR

DEBRECEN LEGNAGYOBB FÉRFI ÉS FIÚ RUHAÁRÚHÁZÁBAN

PIAC-UTCA 11. SZ. (közvetlen a Bika-szálló alatt) szerezhetők be.

Felvétel internátusba. Debrecen legszebb pontján, egy holdas kertben van a tisztántúli református egyházkerület főfelügyelete alatt álló Andaházi-Szilágyi Mihály-féle nevelő-intézet. Élelmezés egyelőre nincs. A növendékek a kollégiumi konviktusba járhatnak étkezni. Ágy-neműt maguk hoznak. Lakás, fűtés és világítás díja havi 20 pengő (250,000 K), amely évi két részletben fizetendő. Jóelőmenetelű, igazolt rokonok kedvezményt kaphatnak, idegenek csak kivételesen. Csak a debreceni református gimnázium növendékei vehetők fel. Folyamodások a gimnázium igazgatóságához küldendők. Bélyeggel ellátott kérdésekre dr. Szeremley Béla bennlakó felügyelő tanár válaszol.

Mátis Mártonné, a szadai református lelkész felesége a budapesti Studióban felolvasást tartott. Tudomásunk szerint ő az első a magyar református papnék között, akinek felolvasását rádióon továbbították.

Káplánt keresek havi 60 korona és teljes ellátásra. Megkeresések Turricsére, Szatmár megye p. Gacsály küldendők Csépké Péter lelkészhez.

A szamosályi-i presbitérium által meghirdetett kántortanítói állás javadalmi közül kimaradt a következő: Kényelmes lakás megfelelő melléképületekkel és gyümölcsös kerttel. — Utólag helyesbíti a presbitérium.

Zongorahasználattal gyermektelen házaspár közép- vagy egyetemi iskolás leánykát teljes ellátásra elvállal. Meszena-u. 2. sz.

Hivatalos értesítés.

717—1926. gh.

Az egyházkerületi gazdasági hivatal az érdekelt s alant felsorolt egyházközségek lelkészi hivatalait ez uton értesíti, hogy az egyházkerületi közgyűlés folyó évi 151—22. sz. határozata értelmében az egyházkerületi hadiárvaház javára 1917. és 1918. években jogerős presbiteri határozattal megszavazott, illetőleg megajánlott évjáradékok 1926. évi július hó 1-től kezdődően pengő értékben kifejezve az alább feltüntetett összegekben állapították meg: Abád 29.—, Anares 46·40, Bakonszeg 72·50, Báránd 29.—, Békésésaba 87·84, Békéssámsón 11·60, Békésszentandrás 61·99, Benk 20·46, Berekböszörmény 140·04, Biharnagybajom 29.—, Bojt 29.—, Botpalád 5·80, Büdszentmihály 116.—, Buj 40·88, Császló 15·73, Csengersima 22·32, Csökmő 2·90, Csorvás 2·90, Darnó 7·47, Debrecen 1160.—, Derecske 232.—, Fábianháza 54·06, Fényeslitke 53·50, Földes 58.—, Gáborján 79·40, Gebe 11·60, Geberjén 5·80, Geszt 58.—, Györtelek 42·70, Gyügye 16·75, Gyula 232.—, Gyulaháza 46·40, Hajdudorog 28·05, Hajdunánás 464.—, Hajduszovát 166·25, Henczida 92·80, Hozsupályi 29.—, Jármi 5·80, Kántorjánosi 74·94, Kemecse 58.—, Kenderes 232.—, Keésemjén 16·80, Komádi 232.—, Komlódtótfalu 5·80, Kömörő 28·72, Kopócsapáti 2·90, Körösladány 249·77, Kötegyán 58.—, Kunágota 11·60, Kunmadaras 17·40, Magosliget 10·53,

Mánd 14·15, Mátészalka 142·91, Matoes 63·84, Mezőberény 87.—, Mikepéres 11·60, Monostorpályi 80·41, Nagyecsed 175·72, Nagyhalász 145.—, Nagyodos 11·60, Nagyléta 40·60, Nagyrév 51·74, Nemesborzova 4·27, Nyirábrány 34·80, Nyiracsád 32·62, Nyirgelse 33·45, Nyirmártonfalva 54·52, Olesvaapáti 36·33, Ópályi 24·18, Ór 36·88, Piricse 26·96, Püspökladány 464.—, Rákóczi falva 21·07, Rápol 13·41, Refkovácsháza 29.—, Rohod 29.—, Sáp 60·18, Sarkad 116.—, Sarkadkeresztur 60·74, Sárrétudvari 23·20, Szatmárcseke 47·14, Szatmárökörítő 79·72, Székely 11·60, Szentés 743·33, Szentpéterszeg 82·13, Szerep 23·20, Tépe 29.—, Tetetlen 87.—, Tiszabecs 29·82, Tiszabercel 23·20, Tiszabura 78·30, Tizsakürt 93.—, Tizsalók 145.—, Tizsanagyfalu 30·76, Tizsaroff 116.—, Tizszaszalók 39·44, Tizszaszentmárton 37·02, Tizsavid 29.—, Turricse 22·55, Ujfehértó 29.—, Ujléta 11·60, Vaja 79·72, Vámospéres 162·45, Váncsod 87.—, Vásárosnamény 29.—, Vasmegyer 17·40, Vértes 11·60, Vitka 44·10, Zsádány 116.—, Zsáka 116.—, Zsarolyán 15·08, Vámosoroszi 27·19, összesen 9024 pengő 01 fillér.

Felkéri ennek folytán az egyházkerületi gazdasági hivatal az érdekelt egyházak nagytiszteletű lelkészi hivatalát, hogy a fentebb közölt összegű hadiárvaházi ajánlati összegeket 1926 július 1-től évenként, lehetőleg december 31-ig egy összegben beküldeni s eme évi rendes kiadásról az egyház költségvetésében gondoskodni méltóztassék.

Egyházkerületi és kollégiumi gazdasági hivatal vezetője:

Varga Pál,
egyházkerületi számvevő.

Szerkesztői üzenetek.

B. I. Gáva. Legközelebb jön, igen köszönjük. — **Sz. Gy. Gebe.** Megérkezett s felhasználjuk. — **K. N. Szamoskér.** Panaszunk van. Mért maradt el a tudósítás?

Pályázat.

A hódmezővásárhelyi református gimnázium fenntartóttestületének elnöksége pályázatot hirdet egy rendes *ének- és zenetanári állásra*. Pályázhatnak ref. vallású középiskolai tanításra képesített okleveles ének- és zenetani tanárok, vagy akik kötelezik magukat, hogy az oklevelet egy év alatt megszerzik. A megválasztott tanár kötelességei: 1. a zene elmélet és ének tanítása a tanterv (konventi) szerint, 2. a gimn. zenekart hetenként 2 órában, a gimn. vegyeskart és énekkart hetenként 2—2 órában tanítani és vezetni, 3. az önként vállalkozó tanulók részére a zene különböző fajait — a fenntartóttestület által megállapított havi díjért tanítani. A megválasztott tanár javadalma VIII. fizetési osztály szerinti díjazás a megfelelő lakáspénzzel, a máshol eltöltött szolgálati évekből legfeljebb 10 esztendő számíttatik be.

A pályázók képesítésüket, életkorukat, egészségi állapotukat, eddigi működésüket és a forra-

dalmak alatt tanúsított magatartásukat igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényeiket f. évi szeptember hó 2-áig adják be Pap Imre elnöklelkészhez Hódmezővásárhelyen. Az állás szeptember hó 15-én elfoglalandó.

Elnökség.

Pályázati hirdetés.

A karcagi református reálgymn. fenntartó-testülete pályázatot hirdet egy helyettes tanári állásra. Pályázhatnak református vallású magyarlatin szakos tanárok, vagy tanárjelöltek. B-listára helyezetteknek előnyök van. Az állás javadalma az állami helyettes tanárokéval egyenlő. Az állás 1927—28. iskolai évre rendes tanárral töltenek be. A kellően felszerelt kérvények 1926 szeptember 5-ig az egyháztanácshoz címezve a reálgymn. igazgatóságához küldendők.

Karcag, 1926 aug. 14.

Horváth Ferenc,
igazgató.

Török Vince,
ig. tan. elnök.

FONCIÈRE ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ INTÉZET
DEBRECENIVEZÉRÜGYNÖKSÉGE

úgyis mint a TISZÁNTULI REF. EGYHÁZKERÜLET
HIVATALOSAN SZERZŐDÖTT biztosító intézete.

ELFOGAD :

tűz-, jég-, baleset-, szavatossági-, betörés-lopás-, szállítvány- és élet-biztosításokat a legelőnyösebb feltételek mellett.

><

19—52

Lelkészeknek, tanároknak, tanítóknak, presbitereknek és egyháztagnak a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi Elnökséggel történt megállapodás alapján külön kedvezmények.

Debrecen, Piac-u. 61. sz., II. emelet.

Debreczeni István
órasmester Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órákraktára

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.

(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÓR-HÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913—53.

Az 1900. évi párizsi világ-, 1921. és 1923. évi vas- és gépipari kiállításon aranyéremmel kitüntetve. Számos egyházi elismerőlevél és az 1925. Orsz. Kézművesipari Tárlat versenyén a m. kir. korm. díszoklevelével kitüntetve.

FITTLER SÁNDOR

orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

Készít:

Új Orgonákat,
Orgonasípokat,

iskolai és templomi
Harmóniumokat.

Javítások gyorsan, szak-
szerűen mérsékelt áráért
Árjegyzék és költségtetés díjtalan

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

„DANKÓ” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLI JÓZSEF.)

DEBRECEN,
KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református árpóda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,
hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

MOST MEGJELENT könyvujdonságok:

Gyülvész István: Én vagyok az út . . .	K	18,000.—
Hastings: A mintakép	"	50,000.—
Heyns: Református dogmatika	"	175,000.—
Hegyaljai Kiss Géza: Lorántfy Zsuzsánna	"	35,000.—
Lévay Lajos: Egyházi beszédek	"	62,500.—
Makkai Sándor: Aratás	"	85,000.—
" " Öntudatos kálvinizmus	"	25,000.—
" " Megszólalnak a kövek.	"	35,000.—
" " A halál mysteriuma	"	24,000.—
Musnai L.: Életnek beszéde	"	50,000.—
" " Az Újszövetség	"	65,000.—
" " A magyar biblia története.	"	15,000.—
Porcsalmy Gyula: Boda Katalin	"	54,000.—
Ravasz László: Az ember életútjának		
felén	"	112,500.—
Révész Imre élete 1826—1881	"	100,000.—
" " Mennyei nász-dal	"	25,000.—
Stalker James: Fájdalmak embere	"	77,000.—
Vásárhelyi J.: Bizonyágtétel	"	125,000.—
Victor Gabriella: A pataki vár gyöngye	"	65,000.—

UJDONSÁG! ♦♦♦♦♦ MOST JELENT MEG!

Méliusz Kis Könyvtára

vasárnapi olvasmányok gyűjteménye.

Szerkeszti: Uray Sándor, debreceni református lelkész.

1. szám. Uray S.: Tudod-e mit olvasol? K	5,000.—
2. " — Nők az egyházban	6,000.—
3. " — A keresztyén jellemről	6,000.—
4. " Zih Sándorné: A láthatatlan Isten—	
Idegenben (két kis elbeszélés)	5,000.—
5. " Amikor Nagy Péter uram nem ment el a	
gazdakörbe	4,000.—
6. " Uray S.: Gonosz Pista bűjtöt tart	
— Nagy Jóska tenyerest kapott	4,000.—
7. " Fekete János: Elettiskola	4,000.—
8. " Solymosi József: Két világ	5,000.—
9. " Makay Lajos: A pokol udvari szállítója	5,000.—

A 10 füzet együtt K 45,000.—

Bészler—Székely: Krisztus legendák I—II. K	75,000.—
Dr. Boldizsár K.: Boeszkai koronája	10,000.—
Harsányi Gusztáv: Töredékek egy magyar	
reform. lelkész hányatott életéből	35,000.—
Héger Flóris: Irodalmi szemelvények	75,000.—
Révész I.: Kálvin élete és a kálvinizmus	30,000.—
S. Szabó József: A debreceni Református	
Kollégium tanárai és kiválóbb növendékei 1549—1925-ig	40,000.—

A fenti művek kaphatók és megrendelhetők a

„MÉLIUSZ“

könyv-, papír-, írószér- és zenemű kereskedésében

Debrecen, Ferenc József-út 26.

♦ Postai megrendeléseket pontosan és azonnal expedálunk. ♦

KARDOS LÁSZLÓ

DEBRECEN, KOSSUTH-U. 9

VÁSZON—FEHÉRNEMŰ és KELENGYE szaküzlet.

ALAPÍTÁSI ÉV 1831.

2—4

KIVALÓ ANYAGOK! — HATÁROZOTT ÁRAK

IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó cég
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, FŐTÉR (SARJÁT HÁZ)

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélsezerűbb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáimért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak. Kérem a négyesületek hasonló ajándékrendeléseit.

Tisztelettel IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF, az „ORLE“ szabója.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Ref. egyházközségünk előjárósága fiatal lelkészünket, ki ideiglenes kiküldetésének ideje alatt a hívek szeretetét nagy mértékben megnyerte, közelebbi eltávozásakor emlékül egy papi palásttal akarja megajándékozni. Az egyházi lapokból értesültünk, hogy uraságod ref. papi diszruhák és palástok szolid kiállításával a lelkészek tetszését és meglegedését vívta ki. Ezért felkérem, sziveskedjék engemet lehetőleg postafordultával értesíteni, körül-belül 100 korona elegendő volna-e egy szebb palástért. Még csak arra kérem, sziveskedjék figyelembe venni, hogy a palásttal egy jeles képzettségű, nemes ambíciójú, általánosan kedvelt kezdő fiatal pap érdemeit óhajtjuk jutalmazni. Vagyis inkább ezzel is arra serkenteni, hogy magát tovább képezze, fejlessze. Éppen azért óhajtánók, hogy az ilyen ajándéktárgynak alkalmas legyen úgy minőség, mint kiállítás tekintetében.

Besztercén (Erdély) 1909 szept. 15-én.

Szives üdvözléssel: Ráduly János, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Készséggel sietek kijelenteni, hogy az Ön által szállított palásttal ifjú lelkészünknek nagy örömet szerezte.

Fogadja szép munkájáért az előjáróság teljes elismerését.

Tisztelettel. Ráduly János, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF szabó mester úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Alulírott, Szántó József úrral egy papi reverendát készítettem és azzal meg vagyok elégedve.

Debrecen, 1909 ápr. 24.

Hazafias tisztelettel: Eröss Lajos, ref. püspök

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó

összes vasárú

állandó nagy raktára.

Telefon 6.